

Roman 'Het jaar van de kreeft' succesvol naar podium vertaald

De kracht van uitputting

Toneel

Voorstelling: 'Het jaar van de kreeft', van Hugo Claus. Door Toneelgroep Amsterdam. Regie: Luk Perceval. Bijgewoond: 26/3, Amsterdam. Onder meer nog te zien: Amsterdam (29/3 t/m 2/4, 20 t/m 23/4, 26, 28 t/m 30/4), Den Haag (11 en 12/5), Utrecht (13 en 14/5). Volledige speellijst: www.tga.nl.

Sonja de Jong

Totaal uitgeput moeten ze zijn na deze voorstelling. Regisseur Luc Perceval laat Gijs Scholten van Aschat en Maria Kraakman in 'Het jaar van de kreeft' fysiek tot het uiterste gaan. Twee uur lang springen, fladderen, rennen zij rond en tillen en slepen zij elkaar. En het werkt, in al zijn vervreemding. De destijds door velen bejubelde, maar even vaak als sekspulp verguisde roman uit 1972 van Hugo Claus krijgt een vertaling op het podium die het verhaal ten volle recht doet.

Relatie

Alles wat overbodig was, snoeide Perceval weg: de vrienden, de sociale verplichtingen, de hele entourage. Wat overblijft, is slechts de onmogelijke

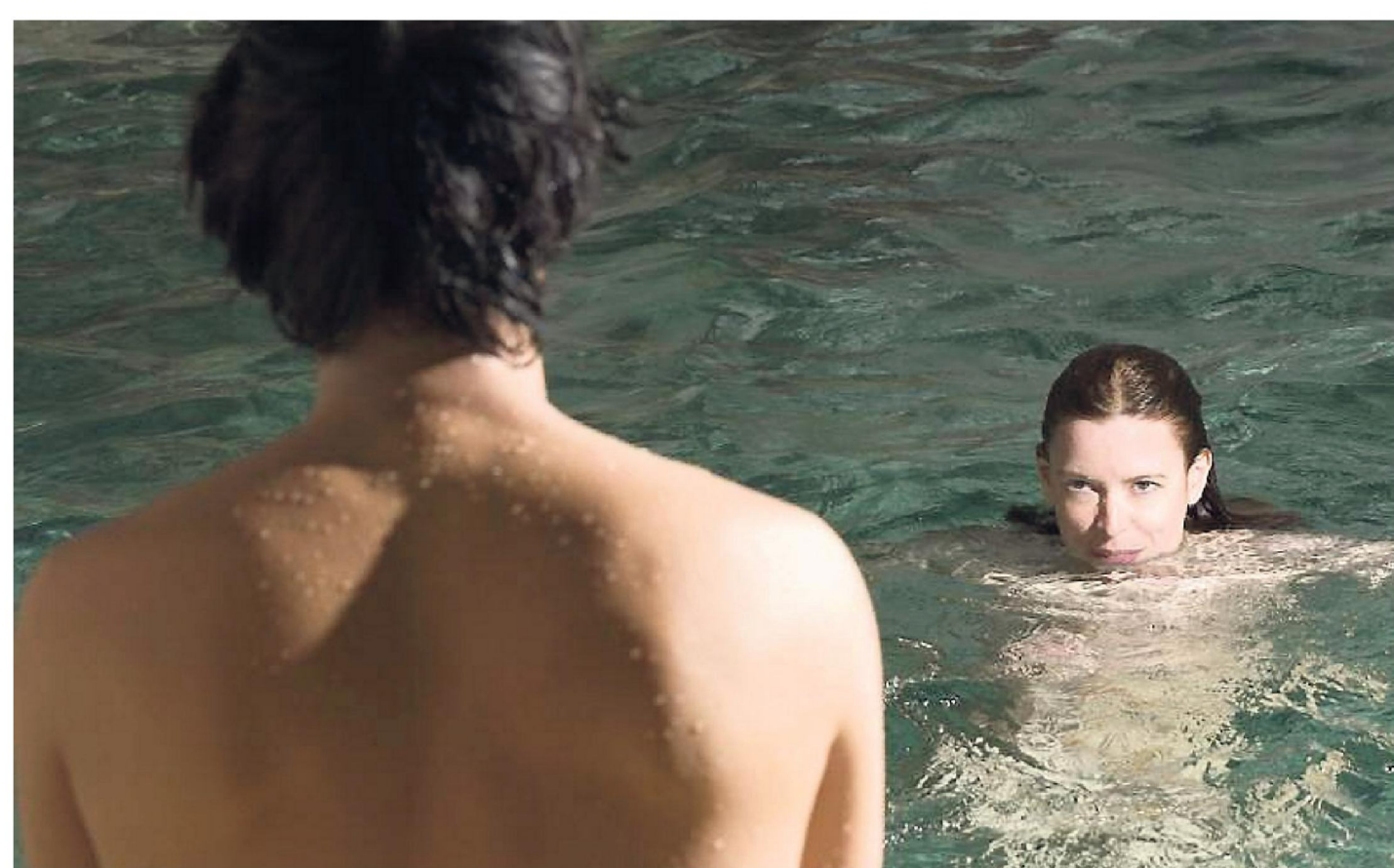
relatie tussen Pierre en Toni (beiden naamloos in het stuk), hij geslaagd in het leven en redeloos verliefd op haar, zij worstelend met minderwaardigheidsgevoelens, remmingen, bindingsangst.

Ze kunnen niet zonder, maar ook niet met elkaar leven. Hij kiest onvoorwaardelijk voor haar, maar zij wankelt heen en weer tussen aantrekken en afstoten. De verlammen-de verstikking die Claus in zijn woorden voelbaar maakt tussen deze twee mensen, geeft Perceval gestalte door beweging.

Sekspoppen

Tegen een hangend decor van tientallen armetierige opblaassexpoppen laat hij Scholten van Aschat en Kraakman in een bijna als ballet gechoreografeerd bewegingsspel opereren. Dat begint al meteen als Toni en Pierre elkaar voor het eerst ontmoeten. Minutenlang laat Perceval hen op en neer springen, alleen maar dat. Vreemd aanvankelijk, maar gaandeweg begin je als toeschouwer de uitputting van die twee springende mensen te voelen. Ook later doet hij regelmatig een beroep op dat wapen van uitputting: hij laat de twee eindeloos met elkaar slepen en sjouwen, letterlijk.

Eindeloos lang staat zij in wankel evenwicht op zijn dijbenen tot ze trillend moeten opgeven en erbij neervallen. Het hypnotiserende geluidsdecor dat pianist Jeroen van Veen met zijn repetitieve klanken onder hun handelingen legt, versterkt dat gevoel van uitputting nog. Kraakman straalt in haar muizige jurkje en geladderde panty uit al haar poriën de gelatenheid uit van een vrouw die beseft dat echt geluk voor haar nooit weggelegd zal zijn. Scholten van Aschat weet in zijn spel mooi het evenwicht te vinden tussen wanhoop en opportunisme. Net als de roman zal ook deze encenering van 'Het jaar van de kreeft' waarschijnlijke felle voor- en tegenstanders kennen. Maar onverschillig zal hij waarschijnlijk weinigen laten.

Gijs Scholten van Aschat en Maria Kraakman.